

МЕТОДИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ З МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Н.Бондарчук, професор

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Інвестиційна та економічна безпека знаходяться у тісному взаємозв'язку. Від ефективної і безпечної організації інвестиційної діяльності залежить економічна безпека підприємства в цілому, його можливість запобігти загрозам, уникнути ризиків і бути здатним досягати поставленим цілям в сучасних умовах жорсткої конкуренції. Забезпечення безпеки інвестиційної діяльності на підприємстві полягає не тільки у мінімізації ризику, а і також у забезпеченні прибутковості інвестиційної діяльності, яка залежить від визначення ефективних інвестиційних проектів.

Робота із визначення економічної ефективності інвестиційного проекту є одним з найбільш відповідальних етапів передінвестиційних досліджень. Він включає детальний аналіз і інтегральну оцінку всієї техніко - економічної та фінансової інформації, яка була зібрана та підготовлена для аналізу в результаті робіт на попередніх етапах передінвестиційних досліджень. Методи оцінки ефективності інвестиційних проектів засновані переважно на порівнянні ефективності (прибутковості) інвестицій у різні проекти. При цьому в якості альтернативи вкладення коштів в досліджуваний проект виступають фінансові вкладення в інші виробничі об'єкти, розміщення вільних фінансових коштів на рахунках в банку під відсотки або їх вкладення у цінні папери.

Оцінка ефективності здійснюється за допомогою розрахунку системи показників або критеріїв ефективності інвестиційного проекту. Всі методи оцінки ефективності інвестиційних вкладень діляться на дві групи: 1. Прості методи оцінки інвестицій. 2. Методи оцінки інвестицій, які засновані на дисконтуванні. До простих методів оцінки ефективності інвестицій відносять: - простий термін окупності інвестицій (payback period). Метод розрахунку терміну окупності інвестицій передбачає обчислення того періоду, за який кумулятивна сума грошових надходжень порівнюється з сумою початкових інвестицій. - показник розрахункової норми прибутку (Accounting Rate of Return), який є зворотним за змістом терміну окупності капітальних вкладень. Розрахункова норма прибутку відображає ефективність інвестицій у вигляді процентного відношення грошових надходжень до суми початкових інвестицій. Перевагою простих методів розрахунку ефективності капітальних інвестицій є простота розрахунку. Недоліками методів є неврахування фактору часу, суб'єктивність у розрахунках.

До методів оцінки інвестицій, які засновані на дисконтуванні відносять:

1. Метод чистої приведеної вартості (Net Present Value, NPV). Чиста приведена (дисконтована) вартість – різниця між приведеним (дисконтованим) грошовим доходом від інвестиційного проекту та інвестиційними витратами. Критерій прийняття управлінських рішень щодо доцільності реалізації інвестиційного проекту однаковий для будь-яких видів інвестицій і підприємств: якщо чиста приведена вартість позитивна (більше нуля) - інвестиційний проект слід прийняти. Позитивне значення чистої приведеної вартості означає, що поточна вартість доходів перевищує інвестиційні витрати і, як наслідок, забезпечує отримання додаткових можливостей для збільшення добробуту інвесторів.

2. Метод внутрішньої норми прибутку (дохідності) (Internal Rate of Return, IRR). Внутрішня норма прибутку є тією розрахунковою ставкою „Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору

економіки: проблеми, пріоритети, перспективи” відсотку (дисконтування), при якій сума дисконтованих доходів за весь період використання інвестиційного проекту дорівнює сумі початкових витрат (інвестицій). Інакше можна сказати, що внутрішня норма прибутку – це процентна ставка (ставка дисконтування), за якої чиста приведена вартість дорівнює нулю. Внутрішня ставка дохідності показує значення відсотка, який заробляє власник капіталу, який вклав гроші у проект. В цьому випадку слід знайти NPV підприємства при заданій ставці дисконтування, потім підібрати таку ставку дисконтування, при якій отримується значення NPV з протилежним знаком.

3. Метод індексу дохідності. Індекс дохідності (рентабельність інвестицій, Profitability Index, PI) - відношення наведених грошових доходів до інвестиційних витрат. Можливе й інше визначення: рентабельність (індекс дохідності) - відношення приведених грошових доходів до приведених на початок реалізації інвестиційного проекту інвестиційних витрат. Якщо індекс дохідності більше одиниці, тоді проект приймається. При індексі дохідності менше одиниці проект відхиляється. Найбільш об'єктивно оцінити ефективність вкладень в інвестиційний проект дозволяють методи, засновані на дисконтуванні. З метою отримання найбільш точної оцінки інвестиційних проектів необхідно використовувати спільно кілька методів оцінки ефективності інвестицій.